

Herní aktivity dětí v nemocnici

Mgr. Štěpánka Vybíralová

Aktivity s kojenci

- využíváme škádlivky, manipulaci s předměty a vždy herní aktivity doprovázíme písničkami, říkánkami, povídáním
- využíváme při každém kontaktu s dítětem (koupání, přebalování, krmení ...)
- baby masáž, hlazení dítěte, doprovázíme povídáním, písničkou
- škádlivky – schovávání obličeje do dlaní, za plenku, po odkrytí „kuk,baf“
- nabízíme dítěti hračku a chceme, aby po ní sáhlo
- stavíme kostky na sebe, pohybujeme hračkou nad dítětem
- ptáme se „ukáž“, kde má např. panenka oči
- mluvíme na dítě prostřednictvím maňáska apod.

Aktivity s batolaty

- dominantní činností je manipulace s předměty, dítě procvičuje jemnou motoriku
- využíváme napodobivou hru, dítěte se ptáme „jak dělá“ pes, kočička apod.
- volíme i pohybové hry v rámci postýlky a vzhledem k onemocnění – dítě leze za nabízenou hračkou, přetáčí se, pohybuje se podle hudby, zpěvu
- pokud může být dítě mimo postýlku, umožníme tzv. špinavou hru, dítě pracuje s pískem, vodou, těstem, barvou - dítě užívá příjemné pocity z kontaktu s materiálem (boří do něj ruce, patlá, hněte, válí, kreslí do něj prstem)
- hra s materiálem pomůže dětem uvolnit energii a ventilovat nashromážděné negativní emoce, při této hře neriskují prohru ani neúspěch, nehrozí jim, že se něco nepovede
- je vhodná pro děti každého věku i pro rodiče
- při dodržení všech hygienických zásad ji lze využít i u dětí na lůžku

Aktivity pro předškoláky

- dominantní činností je hra
- dítě si hraje individuálně (samo, vedle druhého dítěte), v kolektivu dětí (asi od 5 let)
- hry úlohové (na obchod, na lékaře, na maminku a tatínka)
- konstruktivní hry (stavebnice)
- pohybové hry, hádanky, didaktické hry, výtvarné činnosti, špinavou hru
- vždy přizpůsobeno prostředí a zdravotnímu stavu dítěte

Aktivity pro děti mladšího školního věku

- navazují na hry pro předcházející věkové skupiny
- nejvhodnější jsou stolní (stolní fotbal, kulečnick)
- počítačové hry, společenské hry a karty
- čtení časopisů a knih
- stavebnice, hlavolamy, ruční práce (drhání, vyšívání, korálky)
- výtvarné činnosti, špinavá hra

Aktivity pro starší školáky a adolescenty

- hlavně společenské a kolektivní hry (společně dívky a chlapci, složitá pravidla)
- soutěže, olympiády (šipky, piškvorky, stolní fotbal)
- hlavolamy, křížovky, sudoku
- počítačové hry, hudební nástroje, knihy, filmy, hudba
- psaní povídek, deníku, fotografování
- pořádání večírků na oddělení (pro sebe, personál, menší děti)
- výtvarné činnosti (batikování triček, keramika, modelování, koláže)
- špinavá hra

Provoz herny - zásady

- zdravotnický personál ručí za bezpečnost všech dětí v herně
- všechny činnosti a hry s nemocnými dětmi musí brát v úvahu jejich zdravotní stav i věk a nesmí bránit chodu oddělení
- herna se musí denně uklízet, rodiče i děti se mohou na úklidu dobrovolně podílet
- všechny hračky musí být čisté a bezpečné
- děti si mohou vybrat, zda chtějí vizitu absolvovat v herně nebo na pokoji
- v herně má být dítě v bezpečí
- v duchu zachování bezpečí se nesmějí provádět v herně žádné bolestivé úkony

Hra s těžce nemocnými nebo dlouhodobě nemocnými dětmi

- některé děti tráví mnoho času na pooperačním oddělení, na jednotkách intenzivní péče
- vzhledem ke zdravotnímu stavu a typu léčby nemají sílu ani náladu na dlouhodobější aktivity
- vhodné je volit chvilkové, nenáročné hry a činnosti
- často jde především o to děti potěšit a nabídnout jim příjemné zážitky
- např. číst jednoduché příběhy, dělat bubliny bublifukem, jednoduché masáže, relaxační hudba,
- aktivity stimulující smysly (hmat – sahat do uzavřeného pytlíku, čich – pytlíčky s kořením a oblíbenými vůněmi, sluch – nahrávky známých zvuků a hlasů, hudební nástroje, zrak – na strop zavěsit různé hračky, lesklé předměty a měnit je)
- vrátit se s dítětem vývojově zpět
- nabízet aktivity ne podle věku, ale také podle momentálních možností a schopností
- důležité je povzbuzovat a učit vše rodiče

Rodina a hra

- sestry často v roli koordinátorek – půjčují dětem a rodičům hračky, pomůcky, společně s rodiči vymýšlejí vhodné herní aktivity přizpůsobené zdravotnímu stavu dítěte, podle možností se podílejí na hře
- s rodiči je v tomto směru někdy obtížnější spolupráce - nemají zájem, nechtějí se zapojit do tvořivé hry, raději dětem pustí televizi
- je dobré zjistit, co samotné rodiče baví a co by byli ochotni s dítětem dělat
- osvědčená metoda je začít s dítětem nějakou hru či aktivitu a po chvíli požádat rodiče, aby s dítětem aktivitu dokončili
- někdy může nespolupráce rodiny souviset se strachem, rodiče se bojí, aby dítě nepřetížili, a proto podporují jeho pasivitu

Rodina a hry

- hra je přirozenou součástí dětství
- pro všechny děti je důležitým faktorem jejich vývoje a rozvoje
- přináší jim radost, uspokojení a přináší zkušenosti
- pomáhá jim vyjádřit a odžít si svoje strachy, obavy, trápení související s pobytem v nemocnici
- hru je možné využít jako prostředek k tomu, aby děti pochopily dění kolem, vyrovnaly se svou nemocí a smířily se s nutností nemocniční péče
- společné hry jsou vhodnou příležitostí, jak se seznámit s ošetřující sestrou, lékařem
- děti prostřednictvím hry více komunikují a jsou uvolněnější
- nemocné děti si většinou spontánně nehrají, pečující profesionálové jim proto musí aktivně nabízet příležitosti ke hrám co nejčastěji

Herní aktivity

- hra jako součást přípravy/edukace dítěte na hospitalizaci, na zákrok
- herní prvky začleněné do ošetrovatelské péče
- hra, která vyplňuje volný čas dětí
- terapeutická hra, která řeší konkrétní situace např. strach z odběru krve

Herní specialista

- v českých nemocnicích zatím není zcela běžný a jeho postavení dosud není legislativně ukotveno
- v řadě zemí členem ošetřujícího týmu a společně s ostatními pracovníky hledá účinné cesty, jak eliminovat negativní dopad hospitalizace na dítě a jeho blízké
- hlavním pracovním nástrojem je široce pojatá hra
- využívá se nejen pro naplňování volného času hospitalizovaných dětí, ale také k detekci signálů případné úzkosti, stresu či nejistoty
- hra má velký význam v přípravě dětí na vyšetření a zákroky
- působení odborně vyškolených herních specialistů prokazatelně zkracuje dobu hospitalizace, urychluje uzdravování, snižuje používání tlumících medikace, usnadňuje léčbu a přispívá k dobré a otevřené komunikaci mezi dítětem, jeho doprovodem a nemocničním personálem